

Opgave 1 De nieuwe politieke partij DENK

Bij deze opgave horen tekst 1 en de figuren 1 en 2 uit het bronnenboekje.

Inleiding

Na de verkiezingen van 2017 treedt de nieuwe politieke partij DENK voor het eerst toe tot de Tweede Kamer, met drie zetels. Het jaar daarna doet DENK voor het eerst mee aan de gemeenteraadsverkiezingen. De partij behaalt zetels in met name de grote steden. Politicoloog Vermeulen en zijn collega's hebben onderzoek gedaan naar deze nieuwe politieke partij. Volgens de onderzoekers vult DENK een gat in het bestaande politieke landschap, met een combinatie van conservatieve en progressieve standpunten. Deze opgave gaat over de resultaten van het onderzoek.

Gebruik tekst 1.

Er worden drie vormen van socialisatie onderscheiden: primaire, secundaire en tertiaire.

- 2p 1 Leg uit dat DENK kan bijdragen aan de tertiaire politieke socialisatie van jonge kiezers. Gebruik in je uitleg:
- een omschrijving van het begrip tertiaire socialisatie;
 - een voorbeeld uit tekst 1 van tertiaire socialisatie;
 - de omschrijving van het kernconcept politieke socialisatie.

Gebruik tekst 1.

- 2p 2 Leg uit dat de komst van de nieuwe politieke partij DENK mogelijkheden biedt voor de normatieve identificatie van een bepaalde groep kiezers. Gebruik in je uitleg:
- een omschrijving van het begrip normatieve identificatie;
 - informatie uit tekst 1 om normatieve identificatie te illustreren.

Gebruik tekst 1.

Politieke partijen, zoals DENK, zijn poortwachters in het systeemmodel van politieke besluitvorming.

- 2p 3
- a** Leg uit wat DENK als poortwachter kan doen. Gebruik in je uitleg:
- een kenmerk van het begrip poortwachter;
 - een voorbeeld uit tekst 1 van het gekozen kenmerk.
- b** Geef aan tot welke fase van het systeemmodel het optreden van DENK als poortwachter behoort.

Gebruik figuur 1.

In politieke besluitvormingsmodellen wordt onderscheid gemaakt tussen actieve en passieve steun.

- 2p 4
- Geef aan welk type steun te herkennen is in figuur 1. Gebruik in je antwoord informatie uit figuur 1 om het gekozen type steun te illustreren.
 - Geef aan welk type variabele het type steun in figuur 1 is: de onafhankelijke, de interveniërende of de afhankelijke variabele.

Gebruik figuur 1 en figuur 2.

Figuur 1 en figuur 2 beschrijven het stemgedrag in de Rotterdamse buurten met verschillende percentages Turkse en autochtone Nederlanders.

- 2p 5
- a** Beschrijf de correlatie in figuur 1 **of** de correlatie in figuur 2. Gebruik in je beschrijving de formulering: Hoe ..., des te ...
 - b** Leg het verschil in de richting van de correlatie tussen figuur 1 en figuur 2 uit. Gebruik in je uitleg:
 - een omschrijving van het begrip correlatie;
 - informatie uit figuur 1 en figuur 2 over de richting van de correlatie.

Opgave 1 De nieuwe politieke partij DENK

tekst 1

De DENK-stemmer

DENK is met name populair onder jonge kiezers: hierbij speelt de mobilisatie van DENK op sociale media zeker een rol, maar ook dat
5 deze kiezers minder loyaal zijn aan de PvdA. Een ruime meerderheid van de DENK-stemmers gaf bovendien aan in het verleden op de PvdA gestemd te hebben. (...)
10 De gemiddelde DENK-stemmer (...) combineert (...) elementen die andere bestaande partijen niet vertegenwoordigen. Politicologen onderscheiden vaak
15 drie verschillende dimensies in het politieke landschap. Ten eerste is er een morele dimensie, die over vraagstukken als euthanasie of de emancipatie van homoseksuelen
20 gaat. Op deze onderwerpen zijn DENK-stemmers conservatief: er is bij hen weinig steun voor euthanasie of de emancipatie van homoseksuelen. (...)
25 Ten tweede is er een globaliseringsdimensie, die over vraagstukken als immigratie, integratie, discriminatie en islam gaat. Op deze onderwerpen zijn
30 DENK-stemmers over het algemeen juist progressief: ze zijn sterk gekant tegen islamofobie¹⁾ en zijn voorstanders van immigratie. (...) Het

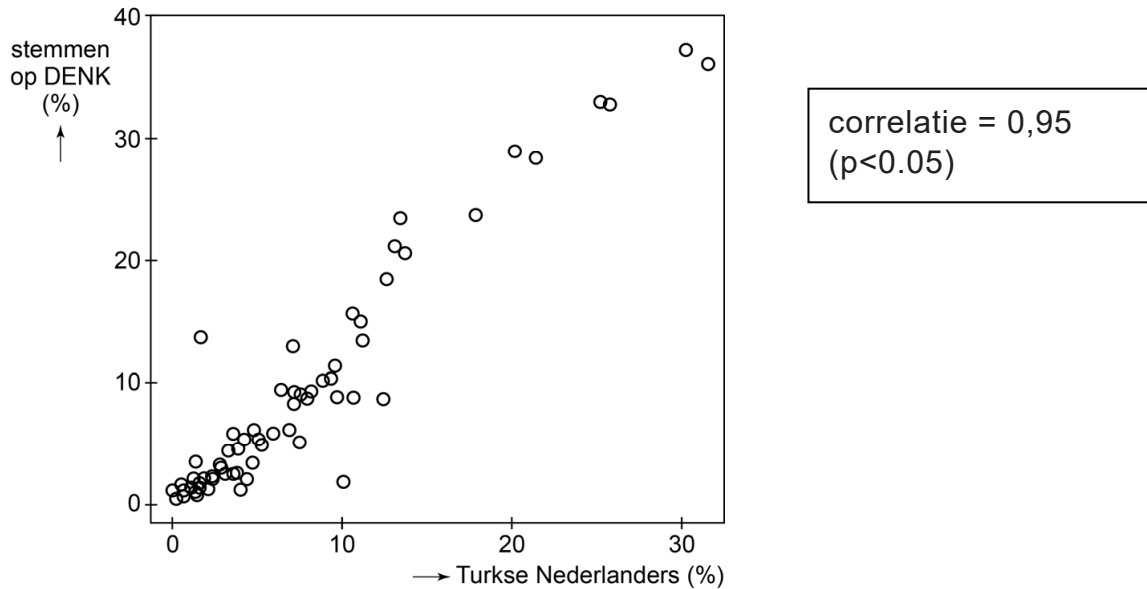
is wel belangrijk om hierbij op te
35 merken dat oppositie tegen discriminatie, bijvoorbeeld tegen etnisch profileren door de politie, voor DENK-stemmers een
belangrijker stemmotief is dan wat
40 meer abstracte vragen over globalisering, zoals het toelaten van vluchtelingen. Ten derde zijn er
sociaaleconomische onderwerpen
45 zoals inkomensverdeling. Het is opvallend dat de DENK-stemmers die voorheen vaak PvdA stemden, op deze onderwerpen geen
uitgesproken links profiel hebben. (...)
50 De DENK-stemmer heeft dus een heel eigen ideologisch profiel: moreel conservatief, maar juist progressief op vraagstukken van immigratie en integratie, cynisch over de politiek,
55 maar niet uitgesproken links. (...)
De partij vult een gat in het bestaande politieke landschap met haar unieke positie (...): conservatieve elementen worden
60 gecombineerd met meer progressieve ideeën over immigratie, diversiteit en globalisering.

naar: F. Vermeulen e.a., www.stukroodvlees.nl, 2018

noot 1 islamofobie = angst voor en afkeer van de islam, geopenbaard in haat tegen en discriminatie van moslims

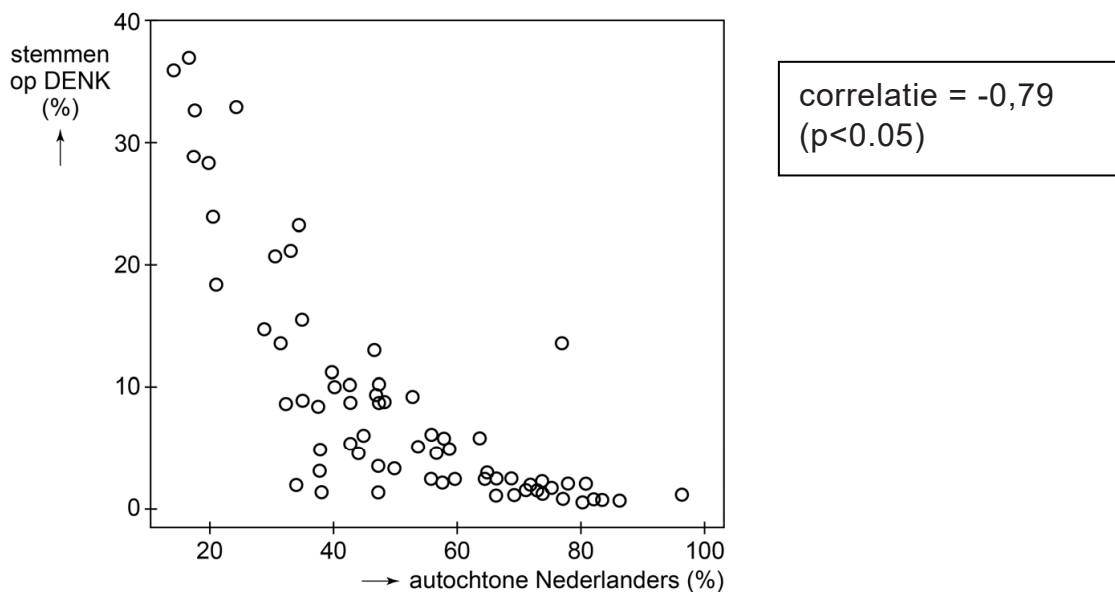
figuur 1

Het percentage stemmers dat op DENK heeft gestemd bij de Tweede Kamerverkiezingen van 2017 in Rotterdamse buurten en het percentage bewoners met een Turkse afkomst in die Rotterdamse buurten, 2017 (n=68 buurten)



figuur 2

Het percentage stemmers dat op DENK heeft gestemd bij de Tweede Kamerverkiezingen van 2017 in Rotterdamse buurten en het percentage bewoners met een autochtone afkomst in die Rotterdamse buurten, 2017 (n=68 buurten)



naar: F. Vermeulen e.a., 2018

Toelichting op figuur 1 en figuur 2

In beide figuren worden 68 buurten van Rotterdam weergegeven als punten in het diagram. De positie van een buurt wordt bepaald door het percentage buurtbewoners met een bepaalde afkomst en het percentage stemmers op DENK bij de Tweede Kamerverkiezingen van 2017. Voor het percentage stemmers op DENK is de schaalverdeling voor elke groep gelijk, tot 40%. Voor het percentage buurtbewoners met een bepaalde afkomst verschilt de schaalverdeling, van maximaal 30% bij Turkse Nederlanders, tot maximaal 100% bij autochtone Nederlanders.

Voorbeeld: Uit figuur 1 is af te lezen dat er in vier Rotterdamse buurten met meer dan 25% Turkse Nederlanders door 30% tot 40% van de stemmers op DENK is gestemd.

Opgave 2 Het Internationaal Strafhof

Bij deze opgave hoort tekst 2 uit het bronnenboekje.

Inleiding

Ruim vijftig jaar lang gingen er in de Verenigde Naties (VN) stemmen op om een internationaal strafhof op te richten voor een mondiale strijd tegen straffeloosheid, voor internationale mensenrechten, voor veiligheid en voor stabiliteit. In 1998 werd het Statuut van Rome opgesteld voor de oprichting van het Internationaal Strafhof. In dit statuut staat welke gedragingen door het Internationaal Strafhof strafbaar worden gesteld en dat het Internationaal Strafhof verregaande bevoegdheden heeft het internationaal strafrecht uit te oefenen. Nadat zestig staten het statuut ondertekenden, vestigde het Internationaal Strafhof zich in 2002 in Den Haag.

Het Internationaal Strafhof onderzoekt, en berecht wanneer nodig, individuen die aangeklaagd zijn voor misdaden in de internationale gemeenschap en die tot dan toe hun berechting konden ontlopen. Het Internationaal Strafhof treedt pas op als de staat waar de misdaden plaatsvonden niet kan vervolgen of niet wil vervolgen.

Inmiddels hebben ruim 120 staten het statuut ondertekend, maar grootmachten, zoals China, Rusland, India en de Verenigde Staten, zitten daar niet bij. In 2018 dreigden de Verenigde Staten zelfs het Internationaal Strafhof actief tegen te werken. Het Internationaal Strafhof komt meer en meer onder druk te staan.

Gebruik de inleiding.

Het Internationaal Strafhof is het resultaat van samenwerking.

- 2p **6** Leg uit dat staten een multilaterale samenwerking zijn aangegaan om het Internationaal Strafhof op te richten. Gebruik in je uitleg:
- een omschrijving van het begrip multilateraal;
 - informatie uit de inleiding om multilateraal te illustreren;
 - de omschrijving van het kernconcept samenwerking;
 - informatie uit de inleiding om samenwerking te illustreren.

Gebruik de inleiding.

- 3p **7** Leg uit dat het Internationaal Strafhof bijdraagt aan de institutionalisering van het internationaal strafrecht. Gebruik in je uitleg:
- de omschrijving van het kernconcept institutionalisering;
 - drie voorbeelden uit de inleiding om institutionalisering te illustreren.

Het cultuuruniversalisme en het cultuurrelativisme hebben verschillende uitgangspunten. VN-lidstaten pleiten met het Internationaal Strafhof onder meer voor de strijdpunten veiligheid, internationale mensenrechten en stabiliteit.

- 1p **8** Leg voor het strijdpunt internationale mensenrechten uit of daarin het cultuuruniversalisme of het cultuurrelativisme te herkennen is. Gebruik in je uitleg:
- een uitgangspunt van het cultuuruniversalisme;
 - een uitgangspunt van het cultuurrelativisme.

Gebruik de inleiding.

Er zijn verschillende voorbeelden van globaliseringsprocessen die de autonomie en macht van staten aantasten, zoals Europese integratie.

- 3p **9**
- Leg uit welk van deze voorbeelden van globaliseringsprocessen te herkennen is in de bevoegdheden van het Internationaal Strafhof. Gebruik in je uitleg informatie uit de inleiding over het gekozen voorbeeld.
 - Leg uit dat in de bevoegdheden van het Internationaal Strafhof een geglobaliseerde wereldorde te herkennen is. Gebruik in je uitleg de omschrijving van het kernconcept globalisering.

Gebruik tekst 2.

- 2p **10**
- a** Leg uit dat het Internationaal Strafhof de interne soevereine macht van de VS kan schenden. Gebruik in je uitleg:
- een kenmerk van interne soevereine macht;
 - informatie uit tekst 2 over het gekozen kenmerk.
- b** Leg uit dat de VS tegen het Internationaal Strafhof in het verweer kan komen, met het uitgangspunt van het internationaal recht. Gebruik in je uitleg:
- het uitgangspunt van het internationaal recht;
 - een voorbeeld uit tekst 2 waaruit het uitgangspunt blijkt.

Gebruik tekst 2.

Er zijn verschillende groepen theorieën die het gedrag van nationale staten verklaren, zoals sociaal constructivistische theorieën.

- 2p **11** Leg uit welke **andere** groep theorieën het gedrag van de VS tegenover het Internationaal Strafhof kan verklaren. Gebruik in je uitleg:
- een kenmerk van de gekozen groep theorieën;
 - een voorbeeld uit tekst 2 van het gekozen kenmerk.

Gebruik tekst 2.

Experts verwachten dat Amerikaanse verdachten van oorlogsmisdaden in Afghanistan nooit door het Internationaal Strafhof berecht zullen worden.

- 2p **12** Leg met de 'law of anticipated reactions' uit dat verwacht kan worden dat deze verdachten nooit berecht zullen worden door het Internationaal Strafhof. Gebruik in je uitleg:
- een kenmerk van de 'law of anticipated reactions';
 - informatie uit tekst 2 waaruit het gekozen kenmerk blijkt.

Opgave 2 Het Internationaal Strafhof

tekst 2

VS laat het Strafhof doodbloeden

De Amerikaanse nationale veiligheidsadviseur John Bolton heeft maandag hard uitgehaald naar het Internationaal Strafhof (ICC¹) in Den Haag.

(...) “De Verenigde Staten zullen alles doen wat nodig is om onze burgers en die van onze bondgenoten te beschermen tegen onrechtvaardige vervolging door deze illegale rechtbank”, aldus Bolton (...).

(...) ICC-aanklagers menen dat er serieuze aanwijzingen zijn dat Amerikaanse militairen en CIA-agenten in Afghanistan gevangenen hebben gemarteld. Zij vroegen het Hof daarom vorig jaar toestemming om een strafrechtelijk onderzoek in te stellen naar de Amerikanen.

Volgens Bolton zullen de Verenigde Staten ‘terugvechten’ als de ICC-aanklagers inderdaad zo’n onderzoek instellen. Volgens hem overweegt de Amerikaanse regering in dat geval rechters en aanklagers van het Hof de toegang te weigeren tot de VS. Ook zouden maatregelen kunnen worden genomen tegen eventuele bezittingen die zij hebben in Amerika en zouden ze in de VS vervolgd kunnen worden. “Wij willen niet samenwerken met het

35 Internationaal Strafhof en we zullen ons er niet bij aansluiten”, aldus Bolton. “We laten het Strafhof doodbloeden. Wat ons betreft is het ICC al dood.”

40 Washington probeert hiermee kennelijk extra druk te zetten op het Internationaal Strafhof, dat sinds zijn oprichting in 2002 toch al geen sterke reputatie heeft verworven. Een van de problemen van het Hof is dat de 45 grootmachten Amerika, Rusland, China en India niet meedoen. Het Hof kan bovendien alleen misdrijven berechten met instemming van de staat waarin ze zijn begaan, [of] met instemming van de staat van de 50 nationaliteit van de verdachte, of na een verwijzing van de VN-Veiligheidsraad.

55 Of het ooit echt tot berechting van Amerikaanse oorlogsmisdaden in Afghanistan zal komen, wordt door experts betwijfeld. Want het Strafhof heeft alleen rechtsmacht als de 60 Verenigde Staten zelf te weinig doen om misstanden te onderzoeken en te berechten. Bovendien wordt de Afghaanse regering in het zadel gehouden door de VS. De Afghanen 65 kunnen het zich niet veroorloven om Washington te veel tegen de haren in te strijken.

naar: Trouw, 10 september 2018

noot 1 ICC = International Criminal Court

Opgave 3 Deeleconomie

Bij deze opgave horen de teksten 3 en 4 en tabel 1 uit het bronnenboekje.

Inleiding

Meer dan een decennium geleden deelden mensen hun eigendommen, zoals auto, huis of gereedschap, nog voornamelijk in vertrouwde kring, zoals met familie of vrienden. Via deelplatformen op internet worden tegenwoordig steeds vaker eigendommen gedeeld met vreemden, zoals met onbekende buurtgenoten of toeristen. Daar kan een vergoeding tegenover staan. Maakte in 2013 nog 6 procent van de Nederlanders gebruik van deze online deelplatformen, in 2016 was dit al bijna een kwart van de Nederlanders. Deze moderne vorm van delen wordt de deeleconomie genoemd. Socioloog Corten en econoom Botsman hebben onderzoek gedaan naar de deeleconomie.

Gebruik de inleiding.

Meer dan vroeger wordt tegenwoordig in de deeleconomie gedeeld met mensen buiten primaire groepen.

- 3p 13 **a** Leg uit dat informatisering heeft bijgedragen aan het delen van eigendommen met mensen buiten primaire groepen. Gebruik in je uitleg:
- een omschrijving van het begrip primaire groepen;
 - een voorbeeld uit de inleiding van een primaire groep;
 - een omschrijving van het begrip informatisering.
- b** Leg uit dat in de deeleconomie een kenmerk van sociale netwerken in de moderne samenleving te herkennen is.

Gebruik tekst 3.

Volgens socioloog Corten zullen mensen niet vanzelfsprekend hun eigendommen delen met vreemden die zomaar voor de deur staan. Dat mensen dit niet doen heeft te maken met de onderlinge sociale binding.

- 2p 14 Leg vanuit het rationele actor-paradigma uit dat mensen hun eigendommen eerder delen met bekenden dan met vreemden. Gebruik in je uitleg:
- een kenmerk van sociale binding;
 - informatie uit tekst 3 waaruit het gekozen kenmerk blijkt;
 - een kenmerk van het rationele actor-paradigma;
 - informatie uit tekst 3 waaruit het gekozen kenmerk blijkt.

Gebruik tekst 3.

In de deeleconomie wordt gebruikgemaakt van een reputatiesysteem.

- 2p 15 Leg uit dat in het gebruik van een reputatiesysteem een gerationaliseerde samenleving te herkennen is. Gebruik in je uitleg:
- de omschrijving van het kernconcept rationalisering;
 - informatie uit tekst 3 waaruit rationalisering blijkt.

Gebruik tekst 4.

Econoom Botsman beschrijft in haar boek de ideologie van de deeleconomie. Ideologieën bestaan op verschillende vlakken, zoals op het politieke en op het economische vlak.

- 2p 16 Leg uit dat in de door Botsman beschreven deeleconomie een ideologie op het economische vlak te herkennen is. Gebruik in je uitleg:
- de omschrijving van het kernconcept ideologie;
 - informatie uit tekst 4 waaruit een ideologie blijkt;
 - een omschrijving van het economische vlak;
 - een voorbeeld uit tekst 4 van het economische vlak.

Gebruik tekst 4.

Individualisering wordt gezien als een positief en als een negatief proces. Sociale cohesie wordt beïnvloed door verschillende factoren.

- 2p 17 Leg uit of individualisering, volgens Botsman, bijdraagt aan een toename of een afname van de sociale cohesie in de samenleving. Gebruik in je uitleg:
- een omschrijving van het begrip individualisering als positief of negatief proces;
 - informatie uit tekst 4 waaruit het gekozen proces blijkt;
 - een factor die de sociale cohesie kan beïnvloeden;
 - informatie uit tekst 4 over de gekozen factor.

Gebruik tekst 4.

- 2p 18 Leg uit of de deeleconomie, volgens Botsman, bijdraagt aan een toename of een afname van de sociale cohesie in de samenleving. Gebruik in je uitleg:
- de omschrijving van het kernconcept sociale cohesie;
 - informatie uit tekst 4 waaruit een verandering van sociale cohesie blijkt.

Gebruik tekst 4.

In de benadering van de deeleconomie door Botsman zijn kenmerken van paradigma's te herkennen.

- 2p 19 Leg uit dat het conflict-paradigma te herkennen is in Botsmans benadering van de deeleconomie. Gebruik in je uitleg:
- een kenmerk van het conflict-paradigma;
 - informatie uit tekst 4 waaruit het gekozen kenmerk blijkt.

Gebruik tekst 4.

In tekst 4 is econoom Rifkin, net als Botsman, enthousiast over de opkomst van de deeleconomie.

Er zijn verschillende politieke dimensies, zoals de dimensie links/rechts en de dimensie progressief/conservatief. Deze dimensies hebben polen, zoals de pool links tegenover de pool rechts en de pool progressief tegenover de pool conservatief.

- 2p 20 Leg uit welke pool op een **andere** politieke dimensie te herkennen is in Rifkins lofzang op de deeleconomie. Gebruik in je uitleg:
- beide polen van de gekozen politieke dimensie;
 - informatie uit tekst 4 die de gekozen dimensie illustreert.

Gebruik tabel 1.

Airbnb is een online deelplatform waarop iedereen eigen woonruimte voor korte tijd kan verhuren aan bijvoorbeeld toeristen. Airbnb bestaat sinds 2008. In 2015 is onderzoek gedaan naar sociale ongelijkheid op het deelplatform Airbnb in de Verenigde Staten. Daarvoor hebben de onderzoekers verzoeken tot boekingen gedaan met fictieve gastenaccounts. In tabel 1 staan resultaten van dit onderzoek.

- 3p 21
- Formuleer een hypothese over sociale ongelijkheid op Airbnb die met de gegevens uit tabel 1 getoetst kan worden. Gebruik in je beschrijving de formulering: Als ..., dan ...
 - Concludeer of jouw hypothese op basis van de gegevens uit tabel 1 aangenomen of verworpen moet worden. Gebruik in je conclusie gegevens uit tabel 1 over sociale ongelijkheid.
 - Leg uit of uit de gegevens in tabel 1 blijkt dat er sprake is van sociale ongelijkheid op Airbnb. Gebruik in je uitleg de omschrijving van het kernconcept sociale ongelijkheid.

Gebruik tabel 1.

In tabel 1 staan de resultaten van een onderzoek naar sociale ongelijkheid op Airbnb in de Verenigde Staten.

- 2p **22** **a** Beargumenteer dat sociale ongelijkheid op Airbnb beter onderzocht kan worden met een experiment dan met een enquête. Gebruik in je argumentatie:
- een verschil tussen beide onderzoeksmethodes;
 - gegevens uit tabel 1.
- b** Leg uit of jouw argumentatie voor de betere onderzoeksmethode gebaseerd is op de afhankelijke of de onafhankelijke variabele. Gebruik in je uitleg de naam en een omschrijving van de gekozen variabele uit je argumentatie.

Politicooloog Putnam heeft het schildpadgedrag benoemd om een ontwikkeling in de sociale cohesie van etnisch diverse wijken te verklaren. Peerby is een online deelplatform waar je eigendommen met buurtgenoten kunt delen, eventueel tegen vergoeding.

- 1p **23** Beredeneer met het begrip schildpadgedrag of het gebruik van het deelplatform Peerby hoger zal zijn in etnisch diverse wijken of in etnisch homogene wijken. Gebruik in je redenering een omschrijving van het begrip schildpadgedrag.

In 2017 heeft het Rathenau Instituut onderzoek gedaan naar positieve en negatieve maatschappelijke gevolgen van de deeleconomie. Naar aanleiding van het onderzoek zijn aanbevelingen gedaan aan het parlement, waaronder de aanbeveling dat een te dominante positie van deelplatformen tegengegaan moet worden. In het Kamerdebat heeft de minister het belang van deze aanbeveling benadrukt. Politiek heeft drie aspecten, waarvan politics er één is.

- 2p **24** Leg uit dat de aanbeveling om een te dominante positie van deelplatformen tegen te gaan van invloed kan zijn op een **ander** aspect van politiek. Gebruik in je uitleg de naam en een omschrijving van het gekozen aspect van politiek.

Opgave 3 Deeleconomie

tekst 3

Het vertrouwen binnen de deeleconomie

Stelt u zich voor dat er plotseling een vreemde bij u voor de deur staat die graag voor een paar tientjes uw auto voor een dag wil huren (...). Hoe groot is de kans dat u op zo'n verzoek ingaat? Voor de meeste mensen geldt waarschijnlijk dat die kans niet groot is. Toch is dit min of meer wat er sinds enkele jaren op grote schaal gebeurt in wat de 'deeleconomie' is gaan heten. Via online platformen zoals Airbnb (...) en Peerby delen particulieren, al dan niet tegen een financiële vergoeding, spullen als auto's, gereedschappen, kleding en huizen. (...)

Je kunt je natuurlijk afvragen hoe nieuw dit delen nu echt is. (...) Het nieuwe zit hem hier in het feit dat deeleconomietransacties typisch plaatsvinden tussen vreemden. Dat delen tussen vreemden niet zo vanzelfsprekend is als tussen bekenden, heeft te maken met vertrouwen: aan het delen van spullen zijn namelijk significante risico's verbonden. Wie (...) een kamer verhuurt via Airbnb moet er niet alleen op vertrouwen dat de gast de boel netjes achterlaat en niet stiekem spullen meeneemt, maar neemt ook een zeker veiligheidsrisico door een vreemde in zijn huis toe te laten. Dit veiligheidsrisico geldt overigens ook voor de gast. Bij het aloude delen tussen vrienden en bekenden weet je wat je aan elkaar hebt door ervaringen uit het verleden, en is het bovendien aannemelijk dat

40 de ander jou niet zal belazeren omdat je van elkaar weet dat je ook nog langer samen door één deur moet. Dit soort mechanismen wordt nog verder versterkt door inbedding in sociale netwerken, waarin informatie over (on)betrouwbaarheid zich makkelijk verspreidt. Bij interacties met vreemden is dit niet of veel minder het geval. (...)

50 Dat dit vertrouwen op zulke grote schaal en ogenschijnlijk zo makkelijk tussen vreemden ontstaat, lijkt tegenintuïtief en is iets wat velen nog maar enkele jaren geleden niet voor mogelijk hadden gehouden. Dat dit in de deeleconomie toch lukt, zou je de verdienste kunnen noemen van de deelplatformen, die allerlei mechanismen in het leven hebben geroepen om vertrouwen te bevorderen. Naast verzekeringen en identiteitsverificatie is de meest prominente daarvan het reputatiesysteem, waarin gebruikers elkaar door middel van de alomtegenwoordige vijf sterren of een geschreven tekst kunnen beoordelen. De theorie is dat zo'n systeem voor gebruikers inzichtelijk maakt hoe betrouwbaar andere gebruikers zich in het verleden gedragen hebben, en bovendien langetermijnbelangen creëert omdat gebruikers die eenmaal een slechte reputatie hebben opgebouwd door andere gebruikers gemeden zullen worden. (...)

bron: R. Corten, Sociologie Magazine, 2018

tekst 4

What's Mine is Yours

Hebben is uit, sharing is in. (...) De ideologie van de deeleconomie glimt van de vooruitstrevendheid. Het haalt macht weg bij grote bedrijven.
 5 Daarvoor in de plaats komt een leger van micro-entrepreneurs¹⁾ die zijn zoals jij en ik. In de deeleconomie is iedereen klant en verkoper tegelijk. Deze fase in het kapitalisme is
 10 daarom een opsteker voor gemeenschapszin, zo betoogt Rachel Botsman in haar boek *What's Mine is Yours: How Collaborative Consumption Is Changing the Way*
 15 *We Live*²⁾ (...). (...)

“We geloofden dat we beter konden vertrouwen op grote bedrijven dan op elkaar. Gemeenschappelijke en gemeenschapswaarden werden

20 verdrongen door consumentistisch³⁾ ‘ikke’, ‘ikke’, ‘ikke’”, schrijft ze. Dankzij de deeleconomie keren we terug naar de idylle van het dorpsplein. In de deeleconomie
 25 neemt ‘persoonlijke interactie’ de plaats in van ‘holle transacties’, volgens Botsman.

Een vergelijkbare lofzang komt van Jeremy Rifkin. (...) Volgens Rifkin
 30 breken er dan gouden tijden aan. Het gezwoeg en geploeter in loondienst zal voorbij zijn. Mensen zullen een betekenisvoller leven leiden omdat de economie niet langer draait om
 35 kapitaal in materiële zin, maar om sociaal kapitaal, dat ontstaat door samenwerking met anderen.

bron: De Groene Amsterdammer, 2014

noot 1 micro-entrepreneurs = heel kleine ondernemingen van een persoon tot maximaal tien personen, met een lage omzet
 noot 2 Wat van mij is, is van jou: Hoe gemeenschappelijke consumptie onze manier van leven aan het veranderen is
 noot 3 consumentistisch = je opstellen als een consument

tabel 1

Aandeel wel en aandeel niet geaccepteerde boekingen op Airbnb in de Verenigde Staten, in aantallen en percentages naar etnische afkomst van de naam van gast, 2015 (n=3628)

		gast met West-Europees-Amerikaanse naam	gast met Afrikaans-Amerikaanse naam	totaal (met gemiddeld percentage)
acceptatie van de boeking door de verhuurder	wel	1152 (63%)	940 (52%)	2092 (58%)
	niet	663 (37%)	873 (48%)	1536 (42%)
	totaal	1815 (100%)	1813 (100%)	3628 (100%)

De verschillen zijn significant ($p < 0.05$).

naar: B. Edelman e.a., 2015

Toelichting

Deze tabel laat het aandeel wel en niet geaccepteerde boekingen door verhuurders op Airbnb in de Verenigde Staten zien, van gasten met namen die West-Europees-Amerikaans of Afrikaans-Amerikaanse klinken.

Voorbeeld: Uit de tabel is af te lezen dat van de boekingen van een gast met een West-Europees-Amerikaanse naam 63% wordt geaccepteerd door de verhuurder.